

Propostes per a la negociació de la LEC

1. Models educatius

El debat al voltant del document de bases de la LEC ha estat un debat sobre models educatius. En el model que es defensa al document de bases es troben els ingredients bàsics de la concepció de l'educació afavorida, per exemple, per l'OCDE. Des d'aquest enfocament, l'educació es considera una inversió, que requereix eficàcia i regulació dels fluxos de l'oferta i la demanda en termes de mercat. Les escoles haurien de ser considerades com a empreses i l'educació com a una mercaderia. I a partir d'això, apareixen conceptes clau com autonomia escolar, potenciació de les direccions o avaluació del rendiment del professorat. La constitució, doncs, d'un mercat educatiu s'hauria de traduir en la millora dels resultats.

Davant aquest model, FETE-UGT sosté les idees que patrocina, per exemple, la UNESCO. El nucli d'aquestes idees està en el Pacte Nacional per a l'Educació. El nostre sindicat considera l'educació com un dret al qual han de tenir accés tots els ciutadans en igualtat de condicions i que requereix, per tant, la intervenció decidida de les administracions per tal de corregir i compensar les desigualtats d'origen. La millor manera de caminar en aquesta direcció és el potenciament del servei públic educatiu, la direcció democràtica i participativa dels centres, la consideració del treball plural dels docents com l'element més segur perquè l'educació compleixi el seu objectiu de ser garant de la cohesió social. L'equitat, des d'aquesta òptica, és el valor suprem de l'educació, per sobre, fins i tot, de l'excel·lència entesa en termes de resultats quantificables.

2. El servei públic educatiu i l'objectiu de la plena gratuïtat de l'educació

Un dels problemes més urgents de l'educació a casa nostra, potser el més urgent, és la creixent dualització del nostre sistema educatiu, on són palesos tot un seguit de símptomes que ens parlen de la segregació de la població escolar en funció del seu origen socioeconòmic. El Pacte Nacional va fer front amb decisió a aquesta tendència introduint la idea del servei públic educatiu, que es defineix com «el servei de l'educació escolar considerat com un servei essencial de la comunitat, destinat a fer que l'educació escolar sigui assequible a tothom, sense distinció de cap classe, en condicions d'igualtat d'oportunitats, amb la garantia de regularitat i continuïtat, i amb l'adaptació progressiva als canvis socials» (PNE, p. 22).

El repte més important que ha de fer front aquesta concepció del servei públic educatiu és la marcada diferència entre les condicions d'escolarització de les escoles de titularitat pública i les de titularitat privada. La major part de les mesures proposades en el PNE tendeixen a igualar aquestes condicions. En particular, podem dir que el PNE pivota sobre dos eixos: els contractes-programa i la introducció de la sisena hora a l'escola pública.

La sisena hora és ja una realitat a la major part dels centres de titularitat pública. En canvi, els contractes-programa han tingut una implantació molt limitada (només una trentena de centres de titularitat privada s'hi han acollit). I el que és més greu, el document de bases renuncia a aquesta mesura clau del PNE, respecte de la qual, simplement, no es diu res.

Cal recordar en què consisteixen els contractes-programa. El PNE els defineix així: «El Departament d'Educació formalitzarà amb els titulars dels centres privats concertats un contracte-programa mitjançant el qual es concretaran els compromisos recíprocs». L'objectiu, que de fet és el compromís que accepta el titular privat del centre, és ben clar: «la finalitat [dels contractes-programa és] que la prestació del servei educatiu d'interès públic que fa el centre sigui efectivament gratuïta». Els mitjans, el compromís que assumeix l'Administració pública, és igualment clar: «Aquest instrument ha de permetre al Departament d'Educació singularitzar la dotació de recursos a cada centre, d'acord amb les necessitats de l'alumnat i de l'entorn on es troba ubicat» (PNE, p. 24). Els terminis d'aplicació de la mesura, amb l'horitzó d'una implantació total a tots els centres de titularitat privada, tampoc deixen espais per als dubtes: «Els titulars dels centres concertats i els agents socials assoliran els acords necessaris per implementar progressivament, a partir del curs 2006-2007 i en un termini no superior a sis cursos, la gratuïtat en aquests centres en condicions equivalents als centres de titularitat pública» (PNE, p. 23).

Des del punt de vista de FETE-UGT, un dels pilars fonamentals de la idea dels contractes-programa i, en general, del servei públic educatiu és la plena homologació laboral i horària del treballadors i treballadores dels centres de titularitat privada, i, en primer lloc, d'aquells que treballen a centres que han subscrit un acord amb l'Administració. El PNE és, una vegada més, molt clar sobre aquesta qüestió: «En el marc de la posada en marxa del servei públic educatiu i amb relació al professorat que en règim de contractació laboral presta els seus serveis en centres concertats, totes les parts signants consideren necessari continuar el procés d'homologació de les condicions laborals i d'analogia retributiva amb el personal docent públic, tot i respectant el seu règim contractual i el manteniment del pagament delegat» (PNE, p. 40).

3. Autonomia, direcció i professorat dels centres educatius

Els **tres conceptes bàsics** que defineixen cada un dels models explicats a l'epígraf 1 són aplicables a tots els nivells educatius i a tots els centres del servei públic educatiu:

3.1. L'autonomia escolar

FETE-UGT defensa l'autonomia per a les escoles. Però no una autonomia sense cognoms o sense limitacions. Defensem l'autonomia pedagògica i organitzativa dels centres, però no admetem l'autonomia refe-

rida a la possibilitat dels centres d'intervenir en les condicions laborals dels seus treballadors (més enllà d'allò que estableix, ni l'autonomia econòmica en la mesura que aquesta s'entengui en termes de deixar llibertat als centres perquè cerquin fonts complementàries de finançament. Respecte de l'autonomia curricular, mantenim el següent:

- És necessari establir un cos de **ensenyaments troncats** per a tots els centres. A partir d'aquí, l'autonomia ha de ser entesa com a diversificació curricular, és a dir, com a adaptació del pla de estudis de cada centre a la diversitat del seu alumnat.
- Per tal de fer possible la **diversificació curricular**, defensem la generalització i la universalització dels **desdoblaments i altres fórmules anàlogues**. És a dir, tots els centres i totes les matèries s'han de poder organitzar de manera que sigui possible poder atendre els alumnes, si més no algunes hores a la setmana, en agrupacions més petites que el grup classe. Aquesta manera d'entendre l'autonomia requereix inversió en els centres i més inversió en els centres on la diversitat de l'alumnat és més alta (els centres on aquesta diversitat es dona com a concentració de l'alumnat nouvingut han de tenir una consideració especial).
- En els centres d'alta diversitat, a més de formes generals d'atenció a la diversitat (els desdoblaments i fórmules anàlogues), caldria potenciar altres mecanismes extraordinaris, com ara les **aules d'acollida** i les **aules obertes**. Un dels problemes més greus encara no resolt amb aquests recursos extraordinaris d'atenció a la diversitat és trobar el professorat adequat per fer front a la tasca que se'ls encomana. La solució, per a FETE-UGT, passa per retribuir adequadament aquest professorat.
- En tot aquest apartat recollim el que ha estat el nostre punt de vista al llarg de tot el debat sobre el PNE. Els compromisos que es van assolir amb el Pacte NO s'han complert.

3.2. La funció directiva.

- FETE-UGT posa l'accent sobre els **processos d'avaluació** de les direccions en la renovació del seu mandat. Aquesta qüestió ens va portar a presentar esmenes al Decret de selecció de directors

en el sentit de fer passar l'avaluació de les direccions pels òrgans col·legiats dels centres (és a dir, el Consell Escolar, que és l'òrgan de participació del centre). Les esmenes es van acceptar però no s'estan aplicant.

- Cal potenciar les direccions en quant garants de la **convivència als centres**.
- No acceptem la creació d'un **cos de directors** ni la definició de condicions laborals per a les direccions radicalment diferents de les de la resta de docents: la qual cosa equivaldria a un cos de directors *de facto*. No acceptem la gestió indirecta de les escoles.
- Quant a les direccions dels centres de titularitat privada. Per la seva especificitat, algunes de les coses abans dites no els són aplicables. Tanmateix, caldria preveure a la Llei d'Educació la potenciació del mecanisme de control i avaluació de les direccions d'aquests centres per part dels seus consells escolars.

3.3. Professorat.

- **Avaluació del professorat.** Cal dir, abans de res, que l'avaluació del professorat és ja en aquest moment una realitat en el nostre sistema educatiu: milers de professors han estat avaluats el curs 06/07 i molts altres ho seran el curs 07/08, ja sigui perquè, treballant com a interins, volen presentar-se a oposicions, ja sigui que, essent ja funcionaris, desitgen promocionar al cos de catedràtics. Aquesta segona qüestió, la promoció al cos de catedràtics, es dona només a Secundària, però FETE-UGT defensa que una fórmula semblant —la figura del Magister— s'estableixi a Primària. L'avaluació és, doncs, un fet. FETE-UGT defensa que els processos d'avaluació siguin voluntaris, realitzats per instàncies externes i que es focalitzin en el treball d'aula del professorat i no en els resultats acadèmics dels alumnes. Una cosa és ensenyar de la millor manera possible, una altra, que els alumnes assoleixin els resultats desitjats. Són dues coses diferents, ja que els resultats acadèmics de l'alumnat depenen fonamentalment de factors molt diversos (familiars i socials) i només secundàriament del treball que fa el professorat.
- **Promoció professional.** Articulació de l'actual sistema d'estadis (assolits mitjançant antiguitat i formació permanent)

amb un nou esquema, basat en la possibilitat d'escurçar els estadis mitjançant l'acreditació d'altres mèrits docents (entre ells, l'avaluació positiva de la tasca docent). Aquesta és la posició que FETE federal ha defensat en el debat a l'entorn de l'Estatut Bàsic de la Funció Docent i és també la posició marcada a les resolucions congressuals de FETE-UGT de Catalunya. Un altre aspecte bàsic de la promoció professional és l'anomenada «promoció vertical», és a dir, la possibilitat que han de tenir els docents d'accedir a cossos superiors: passar del cos A al cos B, accedir a l'ensenyament universitari des del nivell de Secundària.

- **Perfils professionals.** Necessitat d'establir una plantilla bàsica que tots els centres haurien de tenir (amb variacions en funció de la seva grandària). Possibilitat d'establir perfils professionals vinculats a la diversificació curricular pròpia de cada centre. Donem per fet en aquest capítol de professorat que no acceptem l'assignació de professorat a zones educatives ni la possibilitat de crear cossos docents amb estatut laboral.

4. El primer cicle de l'Educació Infantil

Si una de les aspiracions de la futura Llei és pensar en una comunitat catalana on les persones que la conformen siguin individus lliures i ciutadans responsables, és fonamental facilitar equitativament les oportunitats. La importància del desenvolupament dels tres primers anys de vida de l'infant i la gran desigualtat que crea l'actual oferta educativa del cicle 0-3, ja que només existeix un baix percentatge de xarxa pública a preus elitistes als quals no accedeix la majoria de la població, fa necessari que es realitzi un especial esforç per part de tota la comunitat educativa en millorar l'actual oferta per tal que sigui de qualitat educativa i per a tota la demanda existent.

La LEC ha d'entendre i avalar el principi educatiu del 0-3 com el primer cicle de l'Educació Infantil, i ho ha de fer des de les estructures pròpies de l'Administració educativa.

Des de FETE-UGT proposem crear polítiques educatives que garanteixin una xarxa de centres públics suficient per la demanda real existent i de titularitat del mateix Departament d'Educació. Centres educatius als quals se'ls apliquin tots i cadascun dels paràmetres sobre qualitat educativa que s'apliquen al segon cicle de l'Educació Infantil i a

la resta del sistema educatiu.

Ja és el moment que una Llei d'Educació Catalana reorganitzi tota la diversitat de models i tipologies d'ofertes, que s'han anat creant i que han estat propiciats per la imperiosa necessitat social d'escolaritzar els infants d'aquest tram educatiu, i que en ocasions no responen a objectius educatius. En aquest sentit, caldrà que la Llei aturi la creació de Llars d'Infants de titularitat municipal amb externalitzacions precàries laboralment, que per la poca estabilitat laboral dels treballadors posen en dubte la consolidació d'equips pedagògics estables que garanteixin la qualitat educativa que mereixen els nens i les nenes de 0-3 anys.

La Llei ha de garantir l'accés a l'escolarització d'aquest tram educatiu, facilitant les places públiques de qualitat educativa suficients i amb gratuïtat, perquè, a més de la manca de places, les quotes que actualment paguen les famílies a les Llars d'Infants públiques no possibiliten l'accés a la població més desafavorida.

La llei haurà de tenir un tracte idèntic en els dos cicles educatius en totes i cadascuna de les atribucions administratives respecte als objectius i continguts curriculars, atribucions horàries, autonomia de centres, avaluació, participació de la comunicat educativa, etc, etc.

5. Nous perfils professionals

Les noves demandes socials i les pròpies dels centres educatius fan que aflorin des de fa temps altres àmbits d'intervenció educativa que són de suport a l'acció docent des dels diferents camps: la psicologia, l'educació social, la fisioteràpia, els aprenentatges d'hàbits d'autonomia i hàbits socials dels més petits, així com l'aplicació del principi d'inclusió de l'alumnat amb necessitats educatives específiques.

Per a FETE-UGT, serà imprescindible que la LEC reconegui i reguli l'existència d'àmbits d'exercici professional diferents a la docència que ja fa uns anys vénen realitzant funcions amb característiques pròpies i molt necessaris en els processos anunciats per la mateixa Administració educativa com és el cas de la inclusió de l'alumnat amb necessitats específiques. Aquest tipus d'alumnat requereix una intervenció professional des de vessants molt diverses, psicopedagògiques, socials, sensorials, etc. És imminent l'augment de contractacions d'aquests perfils professionals que actuen directament en el context escolar i en els diferents serveis educatius.

Caldrà situar aquests professionals dins del marc legislatiu corresponent (Personal Laboral) i amb el

reconeixement social, administratiu i laboral que la importància de la seva tasca mereix. La LEC haurà d'evitar que aquests professionals siguin treballadors de segona respecte al personal funcionari, i, paral·lelament, haurà de garantir que, tant les contractacions com les condicions laborals d'aquests professionals, no siguin amb precarietat.

Finalment, és primordial i necessari que considerem part de la comunitat educativa i dels projectes educatius dels centres tots i cadascun dels membres que el configuren, incloent-hi qualsevol treballador o treballadora del centre educatiu o dels diferents serveis educatius. Actualment, gran part d'aquest personal de reforç educatiu no té la possibilitat legal de participar en el claustre o en el consell escolar del centre. En aquest sentit, caldrà que la Llei reguli aquest esperit d'assumpció de comunitat educativa a tots i cadascun dels elements que la configuren, incloent tots el treballadors i treballadores dels centres educatius i dels diferents serveis educatius.

6. Formació Professional

Les deu claus sobre l'FP inicial defensades per UGT haurien de ser la guia per orientar la LEC respecte a aquesta etapa educativa:

- **Clau 1:** Planificació estratègica de l'FP: mapa de l'FP, vinculat a les necessitats del mercat de treball.
- **Clau 2:** Nou impuls a les pràctiques com a mesura real de transició del món formatiu al món laboral.
- **Clau 3:** Aplicar un sistema efectiu de beques i ajuts.
- **Clau 4:** Potenciar l'observatori del mercat de treball de Catalunya.
- **Clau 5:** Prestigiar la Formació Professional inicial. Sistema d'indicadors.
- **Clau 6:** Flexibilitzar l'oferta de Formació Professional inicial: campus FP.
- **Clau 7:** Augmentar el nombre d'estudiants de Formació Professional inicial fins als 100.000 alumnes, així com potenciar la presència femenina en la Formació Professional.
- **Clau 8:** Fer de la Formació Professional un element de transferència de coneixement.
- **Clau 9:** Formar permanentment el professorat de Formació Professional.
- **Clau 10:** Creació d'un dispositiu integral d'informació i orientació professional al llarg de tota la vida.